

Plattform 2022-2026

Funktionsrätt

Funktionsrätt Östergötland arbetar för att alla människor ska kunna utkräva sin funktionsrätt – rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Alla människor ska fullt ut kunna ta del av sina mänskliga rättigheter såsom de definieras i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Funktionsrättsperspektivet ska integreras i alla samhällsområden och kan inte särbehandlas i särskilda strukturer eller åtgärdas genom särlösningar.

Jämlik Hälsa

Mer än var fjärde person i den svenska befolkningen har någon form av funktionsnedsättning. Bland personer med funktionsnedsättning rapporteras sämre livsvillkor, levnadsvanor och en sämre hälsa jämfört med personer utan funktionsnedsättning.

En jämlik hälsa och personcentrerad vård, där alla människor får samma goda tillgång till diagnostik och behandling, är viktiga förutsättningar. För att hälsan ska bli jämlik krävs också trygghet och rättvisa, fungerande skola och utbildning, en inkluderande arbetsmarknad och trygg ekonomi för alla.

Funktionsrätt för alla leder till jämlik hälsa

Vi har konstruktiva och väl underbyggda förslag

Funktionsrätt Östergötland driver frågor som har betydelse för livsvillkor, levnadsvanor och hälsa. Vi har tillsammans med våra 35 medlemsföreningar den samlade erfarenheten och kunskapen.

Vi erbjuder vår kompetens för att bidra till gynnsam utveckling på dessa områden.

Fler personer med funktionsnedsättning ska få ett arbete

Många personer med funktionsnedsättning står utanför arbetsmarknaden – oavsett konjunktur. De senaste åren har möjligheten till arbete försämrats.

2020 var sysselsättningsgraden för personer med funktionsnedsättning 67 % jämfört med 77 % i befolkningen totalt.

Tittar man på personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga är siffran betydligt lägre, 52 %.

Arbetslösheten i den målgruppen är 17 %. Idag är cirka 40 000 personer med funktionsnedsättning arbetslösa. Reformeringen av arbetsförmedlingen har lett till att stödet har blivit allt sämre.

Arbetsmarknadspolitiken behöver utformas så att allas arbetsförmåga tas tillvara.

Det kan ske genom att Region Östergötland och länets kommuner tar sin del av ansvaret genom att erbjuda personer med funktionsnedsättning arbete/praktik och möjlighet att stanna kvar i arbetet efter sjukdom och skada.

Alla har rätt att arbeta 100% efter sin förmåga – det är vår funktionsrätt!

Undanröj fattigdom för de som inte kan arbeta

Skulle du kunna klara dig på 11 190 kronor före skatt i månaden, under hela ditt liv? Den som aldrig kan lönearbeta får detta i sjuk- och aktivitetsersättning när man fyller 30 år. Är man 19 år kan man få 9 982 kronor i månaden och sedan ökar ersättning fram

till 29 år och då är den 10 988 kronor. Många går minus och försörjs av sina anhöriga, ska det vara så i Sverige 2022. Ersättningsnivåerna justerades i budgeten 2021 och innan dess stod de stilla i många år. I framtiden måste Socialförsäkringen garantera ett gott liv.

De som inte kan arbeta på grund av sin funktionsnedsättning har också rätt till ett gott liv – det är deras funktionsrätt.

Nya arbeten för personer med funktionsnedsättning kan skapas genom att det offentliga aktivt satsar på att samverka med sociala företag och civilsamhället, däribland funktionsrättsrörelsen, som erbjuder arbetsträning, rehabilitering och arbeten.

Målet för Region Östergötland bör vara att 5 % av alla anställda är personer med funktionsnedsättning.

AdobeStock Christian Schwier

Skolan ska fungera för alla elever

Elever med funktionsnedsättning ska få adekvat stöd, förståelse och anpassning i skolan och under fritiden.

Det fria skolvalet ska omfatta alla elever.

Många elever med diagnostiserad och odiagnostiserad funktionsnedsättning lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Många elever med problematisk skolfrånvaro kan misstänkas ha en funktionsnedsättning.

Befintliga satsningar på ökade resurser saknar funktionsrättsperspektiv.

Alla elever med funktionsnedsättning ska få stöd och anpassning – det är deras funktionsrätt

Det krävs en bättre statistik som visar både brist och utfall av stöd samt hur stor andel bland elever med problematisk frånvaro som har en funktionsnedsättning.

Säkerställ att alla elever får det stöd de behöver i skolan.

Ställ högre krav på huvudmännen att säkerställa inkluderande skolmiljö.

AdobeStock Kzenon

Jämlik vård

Personcentrerad och jämlik vård för alla, inklusive personer med funktionsnedsättning och/eller kronisk sjukdom.

Vården är ojämlik både mellan individer och mellan olika regioner. Personer med funktionsnedsättning drabbas särskilt. Det gäller både diagnostik och behandling. Personcentrerad vård ska implementeras men det saknas kunskap om situationen för de med kroniska sjukdomar och funktionsnedsättning.

Strukturer inom vården byggs upp kring de som har minst behov.

Kartlägg och åtgärda ojämlikheten när det gäller exempelvis screening av bröstcancer samt annan diagnostik och efterföljande behandling så att överdödligheten i vissa sjukdomar hos personer med funktionsnedsättning elimineras.

Tillgänglighet och bemötande inom sjukvården måste förbättras samtidigt som patienters inflytande måste öka.

Väntetider för att få en neuropsykiatrisk utredning och vård måste kortas. Vårdgarantin måste gälla.

Vi har rätt till en jämlik vård efter behov – det är vår funktionsrätt

I varje länsdel ska det finnas tillgång till varmvattenbassäng för ineliggande patienter och rehabiliteringspatienter. Det innebär att det måste byggas nytt när det gamla är uttjänt.

Hjälpmiddel ska ha en jämlik förskrivning och utprovning. Förskrivningen ska ske utifrån ett personcentrerat förhållningssätt. Ett hjälpmedel kan aldrig ersättas av annan samhällsservice eller civilsamhället.

Som en konsekvens av "Sätt Östergötland i rörelse" och Folkhälsostategin i Östergötland bör möjligheter till att låna fritidshjälpmiddel skapas i samverkan med Funktionsrättsrörelsen.

Politiken måste kräva bättre statistiskt underlag som inkluderar personer med funktionsnedsättning och äldre över 84 år.

Vid viktiga politiska beslut bör man genomföra en konsekvensanalys utifrån ett funktionsrättsperspektiv – funktionsrättskonsekvensanalys likt miljökonsekvensanalys.

Inkluderande samhällsstyrning Alla måste ha tillgång till rättvisa.

Rättshjälpssystemet möjliggör inte i tillräcklig utsträckning att individer får tillgång till rättsväsendet på jämlika villkor som deras motparter, delvis för att de inte har tillgång till juridiska ombud.

Det blir en David-Goliat situation – Försäkringskassan, kommunen gentemot den enskilde, exempelvis vid avslag på sökta insatser eller decimerade insatser.

Den som behöver stöd för att tillgodose sina rättigheter ska också ha rätt till rättshjälp – det är vår funktionsrätt

Lagstifta om skydd mot hatbrott

Lagstiftningen mot hatbrott gäller inte för alla. Skyddet stärktes 2017 för transpersoner och nu vill vi se ett motsvarande skydd för personer med funktionsnedsättning

Vi har rätt att vara som vi är utan hot och hat – det är vår funktionsrätt

Universell utformning

Universell utformning/tillgänglighet och användbarhet innebär att varje individ ska kunna vara delaktig i samhället i alla avseenden som medborgare, inte minst som anställd eller studerande. Det handlar om den fysiska miljön, möjlighet att kunna orientera sig, taluppfattbarhet, information och kommunikation.

Universell utformning utgår från att alla människor är olika och har olika förutsättningar. Universell utformning är en process och ska säkerställas i allt nytt som utvecklas, även digitalisering, innovationer och forskning.

Alla har rätt att delta på sina villkor
– det är vår funktionsrätt

Samverkan

Funktionsrätt Östergötland har en gedigen kunskap om funktionsnedsättning, universell utformning och bemötande. Funktionsrätt Östergötland uppfattas som en självklar företrädare för frågor som rör jämlik hälsa

Antagen 20220314

Funktionsrätt Östergötland
Västra vägen 32, 582 28 Linköping
013-12 30 60
www.funktionsratt-ostergotland.se
info@funktionsratt-ostergotland.se